

**UCHWAŁA NR XVIII/126/2011
RADY MIASTA I GMINY STRYKÓW**

z dnia 29 grudnia 2011 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stryków na lata 2012 – 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1591; z 2002r., Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r., Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r., Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759; z 2005r., Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006r., Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007r., Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008r., Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009r., Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010r., Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011r., Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493; z 2009r., Nr 206, poz. 1589; z 2010r., Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842; z 2011r., Nr 149, poz. 887) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stryków na lata 2012 – 2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta – Gminy Stryków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Strykowie

Paweł Kasica

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W GMINIE STRYKÓW NA LATA 2012 - 2016

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 26.10.1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 roku, Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 12.03.2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r., Nr 115, poz. 728 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 6.06.1997 roku, Kodeks Karny (Dz. U. Nr 1997r., Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Uchwała Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 roku).
7. Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęta w grudniu 1995 r.

II. WSTĘP

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i jako takie leży w kręgu zainteresowań zarówno osób związanych ze „światem nauki”, jak również „praktyków”. Do tej ostatniej grupy należą: streetworkerzy, pracownicy socjalni, pracownicy służby zdrowia, funkcjonariusze organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych. Ze względu na wieloraki charakter można powiedzieć, że interesujący nas problem posiada wiele oblicz i manifestuje się w różnorodny sposób. Dowodem na taki stan rzeczy jest nie tylko mnogość definicji i typologii pojęcia „przemoc w rodzinie”, ale również istnienie i wykorzystywanie różnorodnych metod przeciwdziałania temu zjawisku.

Przemocą w rodzinie zostało określone przez U. Nowakowską „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa wolności, powodujące cierpienie i szkody”.¹

Irena Pospizyl przemocą nazywa „wszystkie nieprzypadkowe akty naruszające osobistą wolność jednostki, które przyczyniają się do fizycznej albo psychicznej szkody drugiego człowieka, i które wykraczają poza społeczne normy wzajemnych kontaktów międzyludzkich.”²

W zachodniej literaturze przemoc definiowana jest jako “zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań, obejmujących przemoc fizyczną, seksualną i emocjonalną. Jest to ciąg zachowań o charakterze zamierzonym i instrumentalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerennych myśli i działań, podporządkowanie jej żądaniami i potrzebom sprawcy”.³

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) przemoc to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność,

nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną różnego rodzaju dysfunkcji w rodzinie. Zaklasyfikować ją należy do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc domowa prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, negatywnych skutków psychologicznych, jak również w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.⁴

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Powodem tego jest ciągle istnienie w naszym społeczeństwie wielu mitów i stereotypów dotyczących przemocy, co przyczynia się do pogłębiania problemu. Panuje przekonanie, że przemoc zdarza się w rodzinach z tak zwanego marginesu społecznego, że jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył, że przyczyną przemocy jest wyłącznie alkohol. Dużym problemem nadal jest istniejący stereotyp, że w sprawy rodzinne nie można się wtrącać. Istniejące mity i stereotypy dają osobie stosującej przemoc sygnał o przyzwoleniu społecznym na przemoc, powodują, że umacnia się u sprawcy przemocy pewność siebie oraz poczucie bezkarności jednocześnie zniewalając ofiarę przemocy i zmuszając ją do milczenia. Skalę występowania zjawiska przemocy obrazują następujące liczby:

- 64% Polaków zna w swoim otoczeniu takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy,
- 52% badanych twierdzi, że zna rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej,
- 44% badanych poznała rodziny, w których dochodziło do przemocy fizycznej,
- 26% kojarzy rodziny w których występuje przemoc ekonomiczna,
- 9% badanych spotkała się z rodzinami, w których pojawia się przemoc seksualna,
- 11% osób jest krzywdzonych wielokrotnie w rodzinie.⁵

Przemoc w rodzinie:

- jest intencjonalna tzn. jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem działania i ma na celu sprawowanie kontroli nad ofiarą;
- jest skutkiem nierównowagi sił między sprawcą przemocy a osobą jej doświadczającą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy w różnych obszarach;
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystując fakt, że jest silniejszy narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, szacunku i godności;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca przemocy naraża swoją ofiarę na poważne szkody, przez co sprawia, że czuje się ona niezdolna do samoobrony.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, poprzez psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Rzadko jest ona jednorazowym incydentem. Zwykle przemoc ma charakter długofalowy i cykliczny.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

Przemoc fizyczna – to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej. Jest to między innymi: popychanie, odpychanie, przytrzymywanie, obezwładnianie, policzkowanie, kopanie, bicie otwartą ręką pięściami, bicie przedmiotami, duszenie, szczypanie, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nie udzielenie koniecznej pomocy;

Przemoc psychiczna – to umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, które powodują zachowanie pozytywnego obrazu u samego siebie. To między innymi: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie za odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się

posłuszeństwa, ograniczenia pożywienia i snu, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb);

Przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań mających na celu zaspokojenie potrzeb seksualnych sprawcy. Przemocą seksualną będzie: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie współżycia z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych;

Przemoc ekonomiczna – to wszelkie działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy. Tą formą przemocy będzie między innymi: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.

Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osoby bliskiej. Najczęściej stosowana wobec dzieci. O zaniedbaniu mówimy w sytuacji odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, zdrowiem i higieną.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi formami. Nigdy nie występuje jedna forma przemocy. Osoby doświadczające przemocy fizycznej czy też seksualnej doświadczają również przemocy psychicznej ponieważ czują się upokorzone, odarte z własnej godności, często upodlane.

Niezależnie od tego czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy też powtarza się, jest przestępstwem i może być ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego (Dz. U. z 1997r., Nr 88, poz. 553 z późn. zm.). Jeżeli przemoc posiada charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną. Zgodnie z art. 207 Kodeksu Karnego:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub §2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 12 lat.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego konsekwencją są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym (syndrom PTSD – zespół stresu pourazowego, depresja, zachowania autoagresywne, zaburzenia osobowości, lęk i panika, objawy somatyczne) jak również długotrwałe problemy, które ujawniają się w dorosłym życiu a które są konsekwencją przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy wymaga współpracy i współdziałania wielu placówek, które zajmują się pomocą rodzinie i dziecku oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Współpraca placówek powinna dotyczyć wszystkich aspektów problemu przemocy, zaczynając od diagnozy, przez odpowiednią interwencję a następnie łagodzenie i terapię urazów będących skutkami przemocy domowej.

Ciągle narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga podjęcia działań zawartych w niniejszym programie.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Stryków to gmina wiejsko-miejska w województwie łódzkim, powiat zgierski.

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 157,84 km². Miasto Stryków zajmuje obszar 8,15 km², natomiast tereny wiejskie to obszar 149,69 km².

W Gminie Stryków znajdują się 42 miejscowości: Anielin, Anielin Swędowski, Bartolin, Bratoszewice, Ciołek, Dobieszków, Dobra, Dobra Nowiny, Gozdów, Kalinów, Kiełmina, Klęk, Koźle, Lipka, Ługi, Michałowek, Orzechówek, Niesułków, Niesułków Kolonia, Nowostawy Górne, Osse, Pludwiny, Rokitnica, Sądówka, Sierźnia, Smolice, Sosnowiec, Sosnowiec Pieńki, Stary Imielnik, Swędów, Tymianka, Krucice, Lipa, Warszewice, Cesarka, Wola Błędowa, Wrzask, Bronin, Wysokoki, Zagłoba, Zelgoszcz.

Gminę Stryków zamieszkuje 12 026 mieszkańców w tym:

- 8 487 w terenie wiejskim,
- 3 539 w mieście Stryków (*dane na dzień 26.10.2011 roku*)

Na terenie miasta i gminy Stryków znajduje się:

- 6 szkół podstawowych (Bratoszewice, Niesułków, Koźle, Dobra oraz dwie szkoły w Strykowie),
- 2 gimnazja publiczne (Stryków, Bratoszewice),
- 1 gimnazjum niepubliczne (Dobieszków),
- 5 ośrodków zdrowia (Bratoszewice, Dobra, Niesułków oraz dwa ośrodki w Strykowie),
- 1 przedszkole publiczne (Stryków),
- 2 niepubliczne przedszkola (Stryków, Niesułków),
- 1 świetlica środowiskowa przy MGOPS (Stryków),
- 1 Ośrodek Pomocy Społecznej (Stryków),
- 1 Komisariat Policji (Stryków),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Stryków),
- Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie (Stryków),
na terenie Gminy Stryków funkcjonują kościoły dwóch wyznań.

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Diagnoza sporządzona została na podstawie danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Strykowie, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W okresie od 1.01.2009 roku do 31.12.2009 roku stwierdzono:

- liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem) - **341** , w tym dotyczących przemocy w rodzinie - **21** (na terenie miejskim – **12** , na terenie wiejskim - **9**).
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej – **21** w tym: kobiety – **18** mężczyźni – **3**
- liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem) – **21** w tym: kobiety – **2** mężczyźni – **19** liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta” - **21** , w tym zakończonych - **21**

W okresie od 1.01.2010 roku do 31.12.2010 roku stwierdzono:

- liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem) - **202** , w tym dotyczących przemocy w rodzinie - **24** (na terenie miejskim – **9** , na terenie wiejskim **15**).
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej – **24** w tym: kobiety – **23** mężczyźni – **1**
- liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem) – **24** w tym: kobiety – **0** mężczyźni – **24**
- liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta” - **24** , w tym zakończonych – **23** .

Na podstawie danych uzyskanych z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strykowie ustalono, że w roku 2010 z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało 705 osób. W roku 2010 głównym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej było bezrobocie – 160 osób, następnie długotrwała lub ciężka choroba – 141 osób, kolejnym powodem była niepełnosprawność – 134 osoby, jak również bezradność

w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 58 osób. Klientami Ośrodka były również osoby uzależnione od alkoholu – 36 osób. Klienci MGOPS w Strykowie otrzymywali zarówno pomoc finansową w postaci zasiłków okresowych, zasiłków celowych, jak również pomoc rzeczową, posiłki, usługi opiekuńcze. Klienci objęci zostali także wsparciem w sytuacjach kryzysowych. W 2010 roku w 280 rodzinach w sposób intensywny prowadzona była praca socjalna.

W okresie od kwietnia 2009 do 31.12.2009 roku pomocą terapeutyczną i wsparciem w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, lub będących jej świadkami prowadzoną w funkcjonującym w strukturach MGOPS w Strykowie Punkcie Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie Ośrodka objętych zostało 13 osób. Natomiast od 1.01.2010 roku do 31.12.2010 roku pomocą terapeutyczną oraz wsparciem objęte zostały 22 osoby. W okresie od 1.01.2011 roku do 30 czerwca 2011 roku pomocą Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla Osób w Kryzysie zostało objętych 13 osób. Osoby te doświadczały różnego rodzaju form przemocy.

Choroba alkoholowa nie jest przyczyną znęcania się nad osobami najbliższymi, jednak stanowi czynnik ryzyka, okoliczność zwiększającą prawdopodobieństwo wystąpienia w danej rodzinie aktów przemocy. Alkohol redukuje zahamowania, wpływa na zmianę zachowania osoby nietrzeźwej. Alkohol zmienia również aktywność neuroprzekazników co w efekcie powoduje rozwój zachowań agresywnych. Przewlekły alkoholizm prowadzi do dysfunkcji kory mózgowej, a w konsekwencji zaniku uczuć wyższych. W związku z tym w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie można pominąć pracy z osobami uzależnionymi.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2009 roku z pomocy indywidualnej udzielanej w Punkcie Konsultacyjnym Poradni Leczenia Uzależnień w Strykowie skorzystało 106 osób z czego 35 z nich to osoby nowoprzyjęte. Łącznie zostało udzielonych 1340 porad, 8 razy w miesiącu odbywały się grupy terapeutyczne dla osób uzależnionych. Natomiast w roku 2010 specjaliści psychoterapii uzależnień przyjęli 127 osób (42 osoby nowo przyjęte). Łącznie zostało udzielonych 1498 porad oraz 8 razy w miesiącu odbywały się grupy terapeutyczne dla osób uzależnionych. Klientami Punktu Konsultacyjnego były zarówno osoby uzależnione jak również współuzależnione.

Do 31.10.2011 roku jedna osoba zamieszkująca Gminę Stryków uczestniczyła w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

W przypadku danych przytoczonych powyżej można założyć, że liczby zawarte w diagnozie środowiska lokalnego nie odzwierciedlają skali zjawiska przemocy w Gminie Stryków liczącej 12 026 mieszkańców. Wiele osób ukrywa fakt występowania przemocy w swoim domu. Również osoby z najbliższej rodziny, sąsiedzi, znajomi rzadko zgłaszają przemoc do odpowiednich instytucji.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy na terenie Gminy Stryków. Powodem jest występowanie tzw. przemocy ukrytej czyli takiej która ma miejsce w rodzinach, w szkole, jednak nie ujętej w statystykach. Bardzo często w związku z brakiem wiedzy na temat przejawów przemocy oraz przekonaniami na temat zachowań ofiar i świadków (zwłaszcza w przypadku dzieci) nie odczytuje się ich, jako reakcji na stres i zagrożenie. Bardzo często środowisko oskarża samą ofiarę za tzw. „prowokowanie sprawy” lub bierność. Stąd problem przemocy rodzinnej ma wiele aspektów i dlatego liczne służby i instytucje powinny się nim zajmować.

ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU,

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stryków ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2012 – 2016 w miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulec zmianom i udoskonaleń.

Główne założenia programu to:

- uwrażliwienie społeczności na problem przemocy w rodzinie,
- promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej,

- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

VII. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU

W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) na terenie Gminy Stryków został powołany Zarządzeniem Nr 72/2011 Burmistrza Miasta – Gminy Stryków z dnia 22 sierpnia 2011 rok Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu weszli przedstawiciele Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie, Punktu Konsultacyjnego Poradni Leczenia Uzależnień, przedstawiciele placówek oświatowych, placówek ochrony zdrowia, kuratorzy zawodowi.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniający obsługę administracyjną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uczestniczyć będzie także w przygotowaniu sprawozdań, zestawień w oparciu o własne dane i pozyskane od innych partnerów, będzie przedstawiał sprawozdania z realizacji programu Burmistrzowi Miasta-Gminy Stryków.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy będzie inicjować

i koordynować działania jednostek zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, jak również opracowywać wnioski z realizacji programu. Przedstawiciele instytucji i podmiotów w ramach Zespołu służyć będą wiedzą i informacją w zakresie kompetencji tych instytucji, podejmowanych przez nie działań, potrzeb i możliwości realizacji, zgłaszanych wzajemnych oczekiwań.

VIII. ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU

- ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne);
- sprawcy przemocy w rodzinie;
- świadkowie przemocy w rodzinie;
- społeczność lokalna;
- władze lokalne, przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.

ZASOBY GMINY STRYKÓW W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin

Zasoby instytucjonalne Gminy:

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
Komisariat Policji,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie,
Punkt Konsultacyjny Poradni Leczenia Uzależnień,
placówki oświatowe,
placówki ochrony zdrowia.

Mocne strony:

dobrze przygotowana i stale doksztalająca się kadra pomocy społecznej,
znajomość problemu i dobrze działające służby,
punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób w Kryzysie,
prężnie działająca Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Słabe strony:

niewystarczająca infrastruktura socjalna Gminy,
 brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych,
 brak wiedzy mieszkańców na temat przejawów przemocy rodzinnej oraz możliwości uzyskania pomocy i wsparcia,
 niespójny system współpracy między podmiotami pracującymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.

Zagrożenia:

słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
 negatywne wzorce zachowań społecznych,
 bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
 problemy uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
 zakorzenione przekonania na temat przemocy w rodzinie (nie wtrącanie się w sprawy rodzinne, lęk przed konsekwencjami zgłoszenia przemocy, obwinianie ofiary),
 brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
 brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
 brak motywacji ekonomicznej dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Stryków.

XI. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie poprzez podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

Działania	Realizator	Termin realizacji
Powołanie i funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, współpraca przedstawicieli jednostek pomocowych w ramach Zespołu	Burmistrz Miasta i Gminy Stryków, Rada Miejska w Strykowie.	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwości uzyskania pomocy w środowisku lokalnym poprzez m.in.: wydanie gminnego informatora o instytucjach pomocowych	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie problematyki przemocy poprzez m.in.: - przeprowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży - uczniów jednostek oświatowych podlegających nadzorowi Gminy - przeprowadzenie warsztatów edukacyjno-korygujących przeciwdziałających zachowaniom agresywnym wśród uczniów jednostek oświatowych podlegających nadzorowi	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Jednostki Oświatowe; Świetlica Środowiskowa przy MGOPS	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016

Gminy - przeprowadzenie zajęć edukacyjnych w zakresie problematyki przemocy i przeciwdziałania zachowaniom agresywnym dla uczestników zajęć świetlicy środowiskowej		
Edukacja dorosłych członków społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy i sposobów przeciwdziałania przemocy poprzez m.in.: - przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej dla rodziców dzieci i młodzieży uczniów jednostek oświatowych, podlegających nadzorowi Gminy - dystrybucja ulotek informacyjnych na temat przemocy i jej skutków - dystrybucja informatora o jednostkach pomocowych w gminie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016

Wspieranie i pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy.

Działania	Realizator	Termin realizacji
Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, współpraca w ramach Zespołu; koordynacja działań jednostek pomocowych	Burmistrz Miasta i Gminy Stryków, Rada Miejska w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Funkcjonowanie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla Osób w Kryzysie	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Podejmowanie pracy z osobami/rodzinami dotkniętymi przemocą w oparciu o indywidualny plan pracy; systematyczne monitorowanie środowisk dotkniętych przemocą	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Udzielanie specjalistycznego poradnictwa – psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, socjalnego osobom/rodzinom dotkniętym przemocą	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Punkt Interwencji Kryzysowej; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie, Poradnia Leczenia Uzależnień Punkt Informacyjno Konsultacyjny d. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie; Konsultacyjny Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Praca socjalna z osobami/rodzinami dotkniętymi przemocą lub	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie;	Przez cały rok 2012.

zagrożonymi wystąpieniem przemocy		kontynuowane w latach 2013-2016
Pomoc socjalna dla osób/rodzin dotkniętych przemocą lub zagrożonych wystąpieniem przemocy	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Organizowanie terapii dla ofiar i świadków przemocy	Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie; Poradnia Leczenia Uzależnień; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy	Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie; Poradnia Leczenia Uzależnień; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w Ośrodkach Wsparcia	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016

Powstrzymanie sprawców przemocy, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc.

Działania	Realizator	Termin realizacji
Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w Rodzinie, współpraca w ramach Zespołu, koordynacja działań jednostek pomocowych	Burmistrz Miasta-Gminy Stryków, Rada Miejska w Strykowie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Odseparowanie sprawców przemocy od ofiar	Policja, Prokuratura, Sąd	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Zakaz kontaktowania się z osobami krzywdzonymi	Policja, Prokuratura, Sąd	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Prowadzenie psychoedukacji w zakresie korekty zachowań sprawców przemocy	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu; Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Udzielanie informacji oraz motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu; Punkt Informacyjno – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Działania korekcyjne wobec sprawców przemocy nadużywających	Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przez cały rok 2012.

alkoholu	w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu; Punkt Informacyjny – Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie	kontynuowane w latach 2013-2016
----------	--	---------------------------------

Poprawa skuteczności i efektywności działań instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Realizator	Termin realizacji
Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w Rodzinie, współpraca w ramach Zespołu, koordynacja działań służb pomocowych.	Burmistrz Miasta i Gminy Stryków, Rada Miejska	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Organizowanie specjalistycznych szkoleń podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności dla przedstawicieli jednostek realizujących zadania w obszarze przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016
Realizacja zadań Programu	Burmistrz Miasta i Gminy Stryków, Gminny Zespół Interdyscyplinarny; Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strykowie; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strykowie; Poradnia Leczenia Uzależnień- Punkt Konsultacyjny; Jednostki Oświatowe; Placówki Ochrony Zdrowia; Policja; Przedstawiciele Sądu; Punkt Informacyjny – Konsultacyjny dla Osób w Kryzysie	Przez cały rok 2012. kontynuowane w latach 2013-2016

XII. PRZEWIDYWANE REZULTATY, WSKAŹNIKI WYKONANIA DZIAŁAŃ W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie poprzez podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

Przewidziane do osiągnięcia rezultaty:

- zwiększenie skuteczności podejmowanych zadań poprzez interdyscyplinarną formułę
- współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez funkcjonowanie gminnego zespołu interdyscyplinarnego, wzrost zaufania między instytucjami współdziałającymi,
- pozyskanie danych obrazujących skalę zjawiska przemocy na terenie gminy
- podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy, obalanie mitów, stereotypów, mechanizmów przemocowych oraz sposobów i metod radzenia sobie w sytuacjach związanych z przemocą wśród uczniów i młodzieży oraz osób dorosłych,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat oferty pomocowej w sytuacji występowania przemocy dostępnej na terenie gminy.

Wskaźniki wykonania działań:

- dokument powołujący Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oraz opracowane dokumenty określające jego sposób funkcjonowania,
- liczba odbytych posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- liczba posiedzeń grup roboczych,
- liczba osób/rodzin, które zostały objęte pracą w ramach roboczych grup interdyscyplinarnych,

- raport z opracowania diagnozy dotyczącej skali zjawiska przemocy w rodzinie, liczba podmiotów od których pozyskano dane,
- liczba zrealizowanych programów w zakresie edukacji dzieci i młodzieży,
- liczba uczestników programów,
- liczba placówek, instytucji i innych podmiotów, w których realizowane są programy,
- nakład wydrukowanych ulotek dot. problematyki przemocy, informatorów dot. oferty pomocowej,
- liczba miejsc umieszczenia stałej informacji dot. oferty pomocowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Wspieranie i pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar świadków przemocy.

Przewidziane do osiągnięcia rezultaty:

- skuteczniejsza ochrona osób doznających przemocy,
- budowanie standardów dla poszczególnych usług i świadczeń,
- precyzyjniejsze określanie i redagowanie zadań, zleceń, usług wykonywanych przez poszczególnych realizatorów Programu,
- dostosowanie do określonych potrzeb oferty pomocowej osobom uwikłanym w przemoc,
- wdrażanie nowych rozwiązań w zakresie terapii i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- zwiększenie liczby osób uwikłanych w przemoc, które zostały objęte specjalistyczną pomocą,
- zwiększenie skuteczności świadczonej pomocy osobom uwikłanym w przemoc, skrócenie czasu oczekiwania od pierwszych sygnałów do etapu rozwiązywania problemu
- koncentracja działań wobec osoby i rodziny a nie wobec zakresu zadań instytucji.

Wskaźniki wykonania działań:

- liczba prowadzonych Niebieskich Kart,
- liczba opracowanych i wdrożonych kompleksowych planów pomocy rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”
- liczba osób / rodzin objętych działaniami interdyscyplinarnych grup roboczych,
- liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy
- liczba udzielonych porad i usług specjalistycznych w ramach Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie,
- liczba uczestników terapii dla ofiar przemocy i grupy wsparcia

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Powstrzymanie sprawców przemocy, zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc.

Przewidziane do osiągnięcia rezultaty:

- krótszy czas postępowań wobec sprawców przemocy,
- wzrost motywacji sprawców przemocy do rozwiązania problemu,
- wzrost zaufania do oferowanych możliwości pomocowych,
- ograniczenie przypadków dublowania działań wobec tych samych osób przez różne podmioty,
- ograniczanie liczby rodzin z chronicznym problemem przemocy.

Wskaźniki wykonania działań:

- liczba prowadzonych Niebieskich Kart,
- liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,

- liczba osób zobowiązanych do realizacji programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- liczba osób skierowanych do odbycia programów korekcyjno-edukacyjnych przez instytucje wymiaru sprawiedliwości,
- liczba orzeczeń dozoru kuratorskiego, nakazów opuszczenia lokalu, zakazów kontaktowania się z osobami krzywdzonymi,
- liczba powtórnych interwencji w związku z przemocą w rodzinie Policji i innych instytucji,
- liczba ponownych zgłoszeń aktów przemocy przez osoby doznające przemocy
- liczba osób nadużywających alkoholu, których sprawę skierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Poprawa skuteczności i efektywności działań instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewidziane do osiągnięcia rezultaty:

- podniesienie kompetencji zawodowych osób zajmujących się bezpośrednio pracą z osobami uwikłanymi w przemoc,
- podniesienie jakości realizowanych zadań przez poszczególne podmioty realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- współpraca w zakresie interdyscyplinarnej formuły pracy z osobami uwikłanymi w przemoc poprzez funkcjonowanie Gminnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- podniesienie skuteczności podejmowanych działań.

Wskaźniki wykonania działań:

- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba uczestników szkoleń,
- liczba grup objętych szkoleniami.

XIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, które przekazywane będą Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Strykowie do statniego dnia lutego każdego roku.

Po przeanalizowaniu danych oraz wypracowaniu wniosków do realizacji przez Gminny Zespół interdyscyplinarny, Ośrodek przedłoży je do 31 marca każdego roku, Burmistrzowi Miasta-Gminy Stryków.

Bezpośredni nadzór nad realizacją programu oraz sprawozdawczością z jego realizacji podlega Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

XIV. ŹRÓDŁA FINASOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki Gminy przekazane do dyspozycji Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Strykowie z przeznaczeniem na realizację działań wyszczególnionych w Programie.

W planie budżetowym na rok 2012 w Dziale 852 – pomoc społeczna, Rozdział 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w pierwszym roku realizacji programu planuje się środki finansowe w wysokości 60 000, 00 złotych na realizację zadań wynikających z Programu.

Środki te będą przeznaczone na:

- organizację kampanii informacyjnej dla społeczności lokalnej,
- wydrukowanie informatora o instytucjach pomocy w gminie oraz ulotek dotyczących problematyki przemocy,
- organizację zajęć edukacyjnych i warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży

- funkcjonowanie i wynagrodzenia dla pracowników Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i dla Osób w Kryzysie,
- organizację szkolenia specjalistycznego dla osób zaangażowanych w realizację Programu,
- finansowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego- korespondencja, materiały biurowe.

Przewiduje się, że w latach 2013-2016 koszty będą ulegały zmianom po dokonaniu diagnozy i oszacowaniu potrzeb niezbędnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.